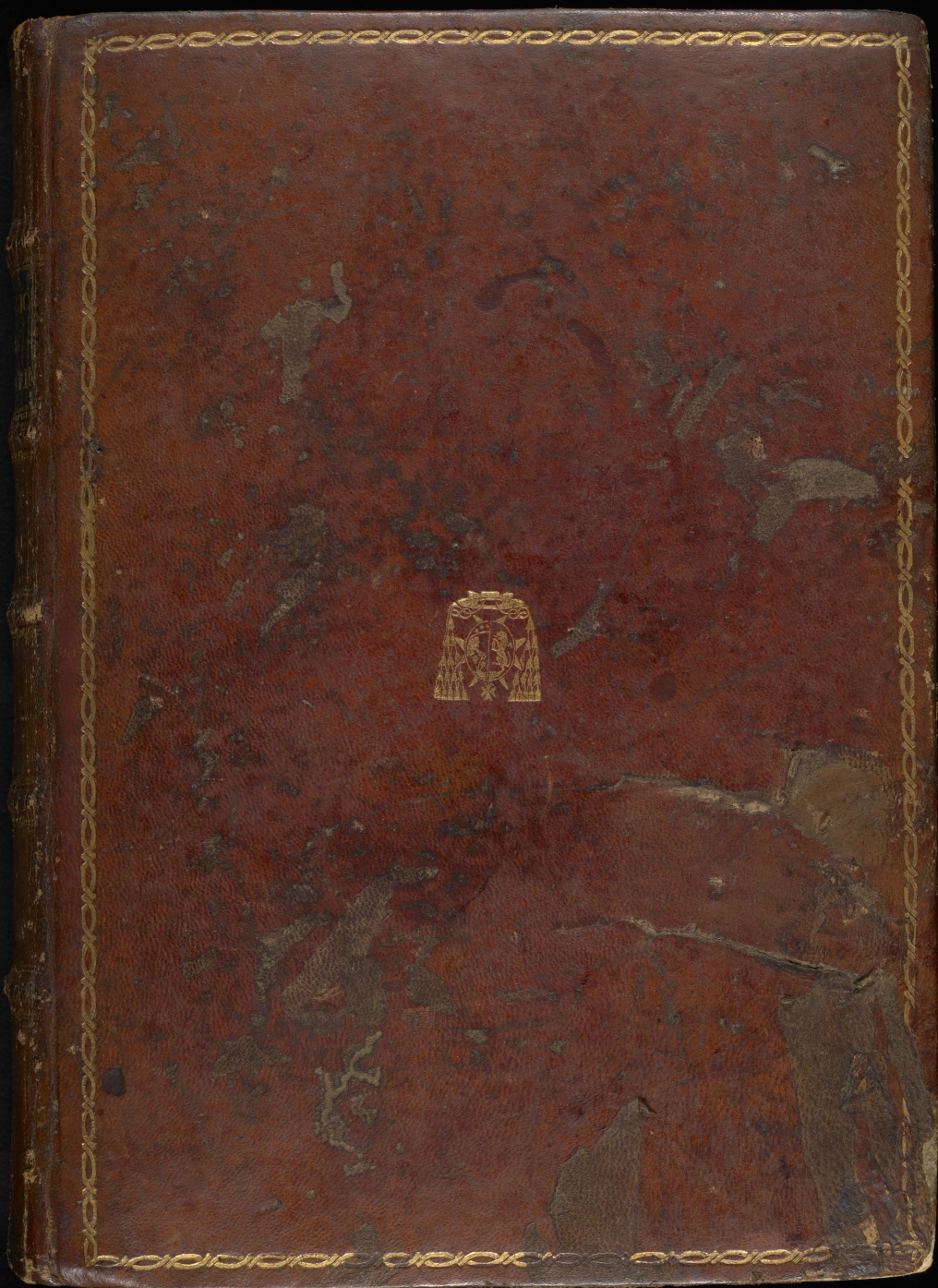

Class

Book

MC 14 [v]

University of Chicago Library

BERLIN COLLECTION

GIVEN BY

MARTIN A. RYERSON

H. H. KOHLISAAT

BYRON L. SMITH

CHAS. L. HUTCHINSON

C. R. CRANE

H. A. RUST

CYRUS H. MCCORMICK

A. A. SPRAGUE

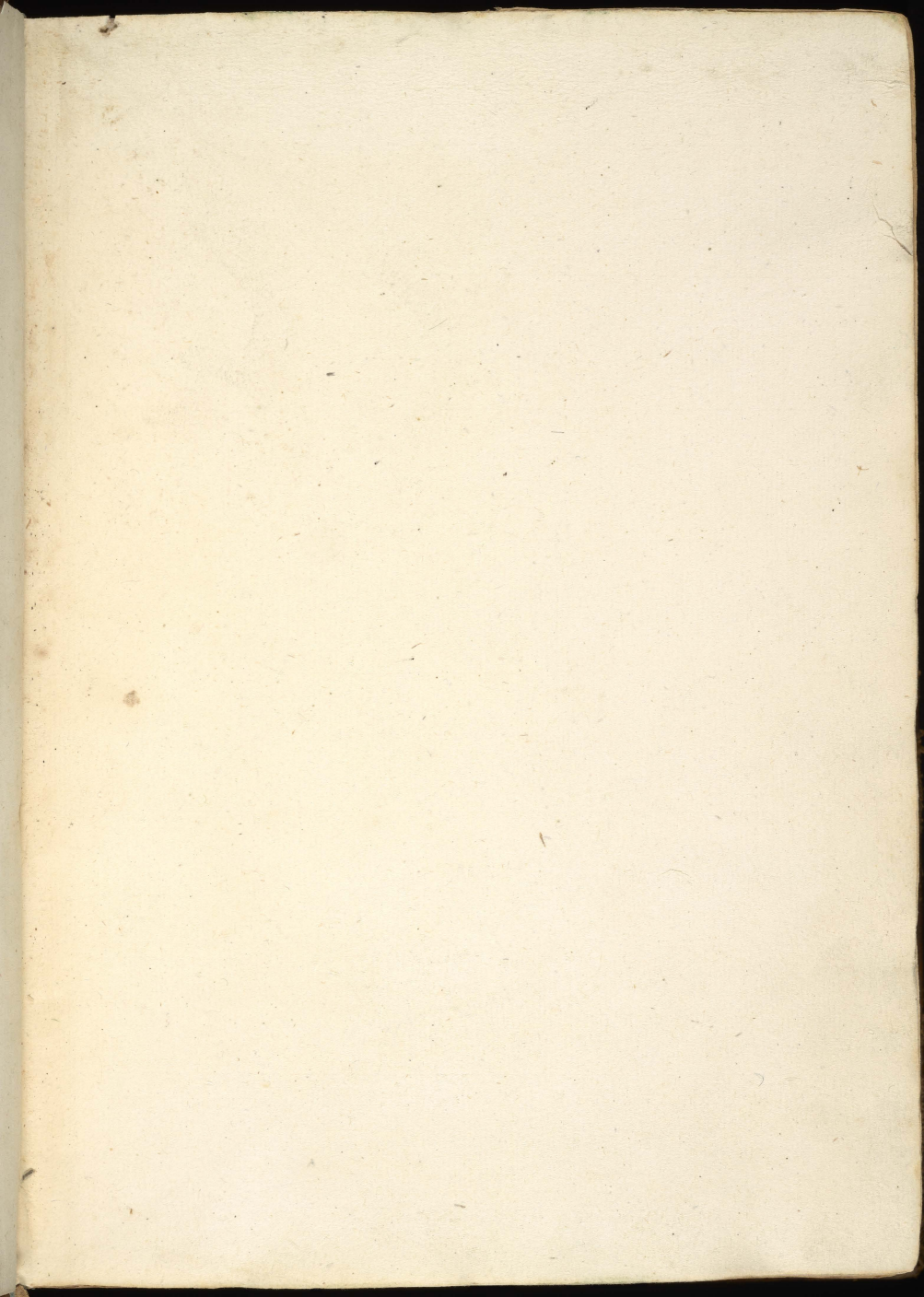
C. J. SINGER

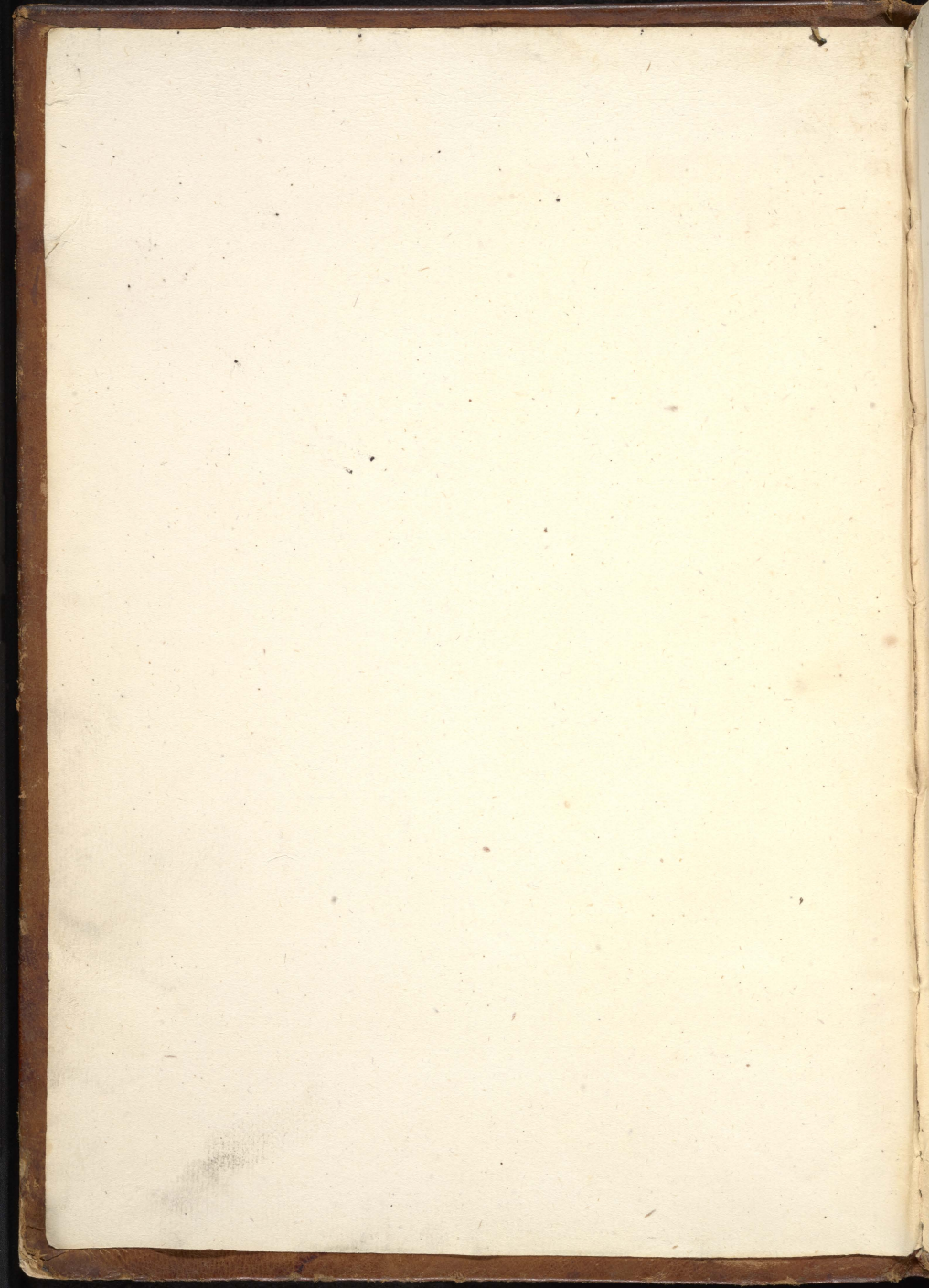

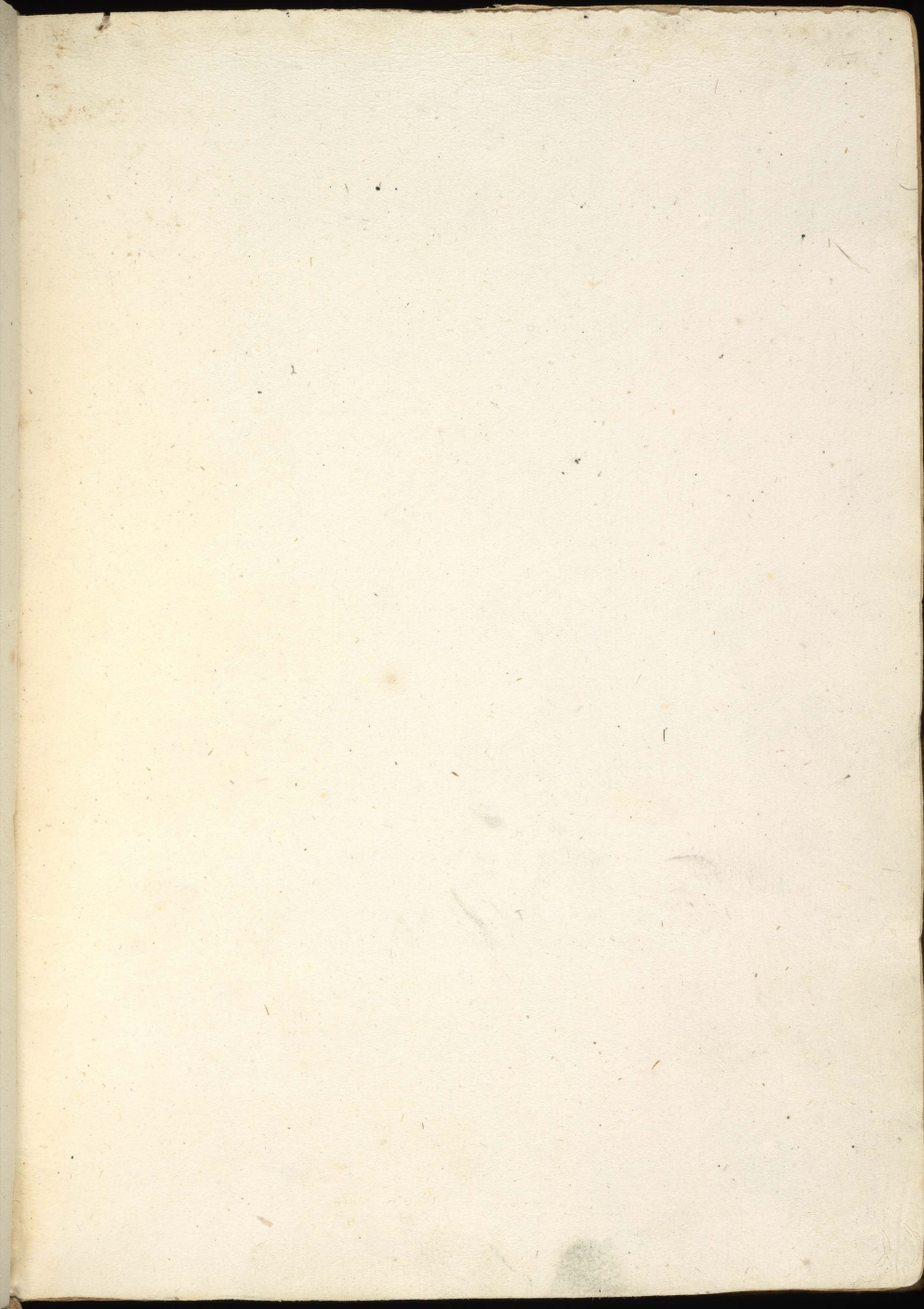
14 ms.

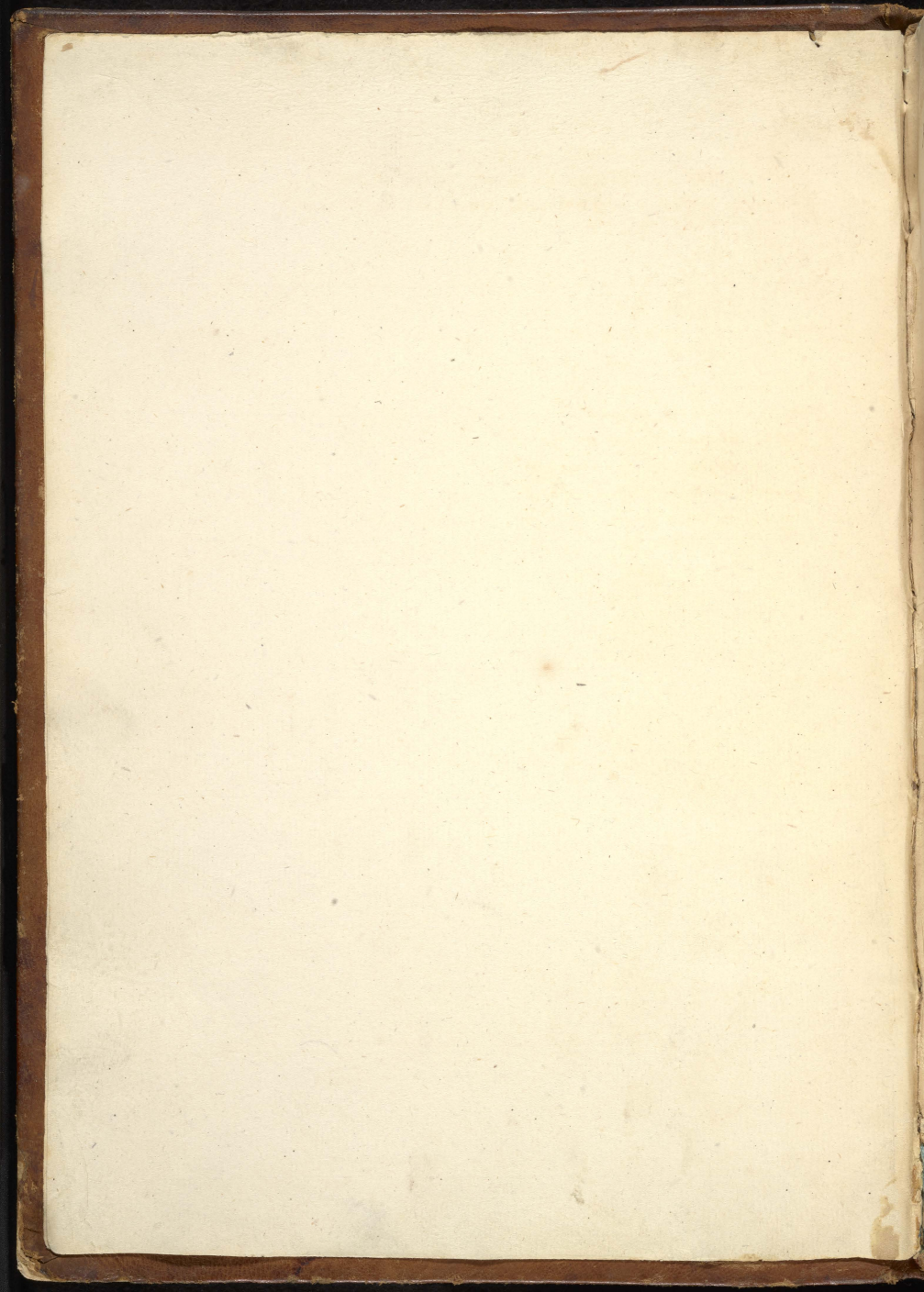

MS 14-V

PROHEMIVM IN LIBROS DIODORI SICVLII QVOS
POGGIVS FLORENTINVS LATINOS FEIT ADH
COLAVM QVINTVM SVMMVM PONTIFICEM
VLIVS ANTEA QVANTVM VIS

preclarus rerum scriptor fuit, sanctissime pa-
ter: qui suum opus eque merito: atq; ego
tibi has meas uigilias alicui principi dicarē.
Quid est enim equius: q̃ ingenij monumenta

ad eum destinare: qui omnibus ingenio prebet: ad doctrina-
Aut quod magis debeam: q̃ meos riuulos adeum fontem re-
ferre: a quo cunq; presens opus emanauit. Nam licet
antea quicquid otij superat ad scribendi curam: ne p̃sor-
diam efflueret: mea sponte conferem: erat tamen paulo
remissior animus tempoz: ne dicam supioꝝ pontificum
culpa: Cum omne ferme tempus non inlitteraz: prout op-
tabam: studijs: sed in questu aduite sustentaculum consumi
rerum inopia urgeret. Et certe: quanq̃ uite mee institu-
tio ea semp fuerit: ut pluris uirutem: q̃ pecuniam fete-
rim: tamen nimium aliquando si uerū loqui licet: nū pon-
tifices in erigendis: ornandisq; doctoz uiroz ingenijs dor-
mitarunt: qdam bonaz artium infortia: quidam bonaz
artium infortia: quidam ita pecunię additi: ut plus apud
eos ambitionis: æquebus: q̃ uirtutis aut litteraz ratio uale-
ret. Que res bonis uiris admodum grauis, multoz metem
ascribendi cogitatione alienauit. Indignū quippe est: nec
sapienribus uiris equo aū ferendum: eos sepius reiectis
melioribus preceteris extolli: quos ut leuiter dicam: nihil
p̃ter pontificum uoluntariam indulgentiā cōmendat. Te-
solum hec nra conspexit etas: qui cum probe noris uirtutem
uite mortalium ducem ēē: prestantes doctrina uirz subleuare

& ab inerti otio ad scribendi negotium traduceres. Ut uere
hanc nostram xpianam rempu: ab eo nūc regi glorari pos-
simus: qui & sapientissimus exultat: ad aligat sapientie
studiosos. **Q**uod unum sanē celestis dei donum tanti facē-
dum censeo: quanti est uirtus uitis preferenda. Nam ubi
doctrinarū cessant exercitia: ubi nullum inter doctos: atq;
ignaros discrimen uiget: ubi nullus uirtuti locus: nulla
studiorū ratio habetur: uitia ibi regnent: corpescant ingenia:
principatus & regna decedant: rerumq; omnium dominetur
confusio necesse est. Itaq; nūq; satis promeritis tua probi-
tas ac uirtus laudari potest: que cum omnem ante adam
uitam uariis disciplinis impenderit: nunc & doctis fauet
uiris: & sua munificentia reliquos ad eandem mutat uir-
tutis emulationem. **E**go sane: cuius inter omnes tenuis
est & doctrina: & dicendi facultas: profiteor me tuis ex
hortationibus liberalitateq; compulsus operosus: q̄ antea
scribendi studio incubuisse. Nam cum prius hortatu tuo
† enofontem de cyni uita latinis legendum tradidissim: hos
quoq; sex diodori sculi libros: quos fabulosos ob antiquitate
temporū (nam ante bellum traianum ada continet: appella-
uit: traducendi munus te instante suscepi: haud ignarus
rem satis difficilem me subire: & multorū expositionem obtre-
tationi. **Q**ue licet sit parui bonis pendenda: tñ cū prius
illos summa auctoritate uiros aliqui lacefluerit: quid de
nobis extimandum est: quos nō auctoritas: non dignitas
tuetur: sed tuo quod est exquisitissimū: doctoz q; iudicio
fretus: hoc opus absolui: eam mihi transferendi legē insti-
tuens: que ame in xenophontis probemio prescripta est:
ut omnia uerborū: qua multi grecorū utuntur: ambage suis
herens nostrū dicendi morem fuerim salua reꝝ fide secutus

A. lectoribus uero ut nostris acquiescant copiis posulo: neq; ultra:
 & quires ferant: exigere a nobis uelint. Si quis ampliora
 petat: ingrati hominis munere fungetur: non contentus
 us: que nulla cum impensa ulro liberali manu porrigi-
 tur. Nequis uero id institia factu pueret: stat consulto me
 breuitati consulentem aliqua omisist: q̄ satietatem oratio-
 ni peperissent potius: q̄ uenustatem. Licet autē mihi pri-
 mordio satis ab auctore de historie ualitate sit explicatum:
 hec tñ antiquitatis indagatio: in qua omnis priscaꝝ reꝝ
 a primorū hominum oru usq; ad bellum troianum cognitio
 uersatur: precipuus est laudibus efferenda. Ab hoc enim ue-
 luti hystoriaꝝ fonte qui postmodum secuti sunt in pristis
 hystoris fabulisq; recensendis hauserunt: unde ad ceteros oīs
 fundere ualerent. Opus hoc certe uarum est: egregium
 luculentum: nostris uero adeo uale cognitu: ut exstitem
 legentes extor rerum excellentiū notitia labori nostro
 grām habebimus. Sed iam ipse diodorus loquatur;

DIODORI SICVLII HISTORIARVM PRISCARVM APOGEO
 IN LATINVM TRADVCTI INCIPIT LIBER PRIMVS

AGNAS merito grās rerum scriptoribus homi-
 nes debent: qui suo labore plurimū uite mor-
 talium profuere. Ostendunt enim legentibus
 preteritoꝝ exemplis quid nobis appetendum
 sit: quid ne fugiendum. Nam que multarū experimento
 rerū uariis tum laboribus periculisq; precia ipsi ab omni di-
 scrimine gesta legimus: nos admonent maxime quid co-
 ferat ad degendam uitam. Ideoq; horum sapientissimus
 est habitus is: qui sepius aduersam fortunā exoptus multoꝝ

urbes ac mores conspexit. Cognitio uero exalioz tum secundis:
tum aduersis rebus percepta: doctrinam habet omnium
pauiloꝝ experientem. Omnes preterea mortales mutua qua-
dam cognatione iunctos licet locis ac tempore distantes
sub unum ueluti conspectum redigunt: diuinā sane
providentiam imitati. que cum celi ornatu: tum na-
turas hominum uarias in cōmuni scilicet ordine quodā
pomne eum complexa: quid quemq; deceat diuino
munere impartitur. Eodem pacto qui totius orbis uelut
unius ciuitatis acta suis operibus instruerunt: in cōmu-
nem ea utilitatem conscribere. Pulchrum est igitur ge-
hoꝝ erratis imelius instituere uitam nostram: & non
quid dii egerint querere: sed quid optime actum sit
nobis proponere ad imitandum. Semoꝝ consilia: quos
longa etas prudentiores effecit: Laudantur a iuniori-
bus. At hos tanto antecellit historia: quanto plura ge-
pla rerum complectitur diuturnitas temporis: q̄ homi-
nis etas. Itaq; ad uite institutionem utilissima histo-
ria censenda est tum iunioribus: quos lectio diuersaz
rerum antiquioribus equat prudentia: cum uero etate
maturis: quibus diuturna uita rerum experientia
sub ministravit. Adde q̄ prauos uiros. impio dignos
efficit. Imperatores ob immortalē gloriā ad preclara
facinora impellit. Milites pp̄ laudem: que mortuos
sequitur: promptiores efficit ad pericula patrie sub-
eunda: improbos timore infamie a malis facinoribus
de tenet. Deniq; litteraz monumentis: que testimoni-
um uirtuti prebent: moti quidam tum condidere ciui-
tates: cum leges uales uite mortalium ediderunt. Non
nulli nouaz artium: doctrinaꝝq; inuentores ad usum

I
gentium excitare. Sed omnium rerum: quibus felicitas ho-
minis paratur laudem precipuam: causamq; historie
tribui decet. Est enim custos eoz: que cum uirtute acta
sunt: testem se malefactoris: beneficamq; erga omne genus
hominum prebens. Et enim si ea: que de inferis æqdem
fabulose feruntur: multum conferunt hominibus adpie-
tatem: ac iusticiam seruandam: quanto magis putan-
dum est historia ueritatis asseritricem: tanq; totius phie-
parietem: mores nostros effingere aduirtutem? omnes eñ
fere mortales nature infirmitate maiorem uite partem
otiosi: ac segnes degunt: quoz uite ac moras equa obli-
uio est: cū parutq; meritis sequatur. Virtutis uero faci-
nora immortalia sunt: præsertim cum historie beneficiū
accescit. Et quidem decoz est mortales labores ppeti pro-
gloria immortali. hercules quidem magnos, multosq;
dum uixit: labores ac picula sponte adiit: ut suis erga
omnes gentes beneficijs immortalitate donaretur. Ceteros
egregios uirtute uiros: hos quidem herou: hos uero deoz
honores aspectos uidemus. Om̃s certe magna laude di-
gnos: sed eoz tñ omnium gesta, ac uirtutes historia ab-
interitu uendicauit. Et enim cetera monumenta ad-
parum tempus perdurant: uarijs casibus disturbata: hi-
storie uirtus puniuersum orbem diffusa ipm: quod cete-
ra consumunt: tempus custodem sui operis habet. Asserit
præterea multum opis eloquentie: qua nil ferme precla-
ruius reperitur; hac grecis barbaris: docti indoctis preferu-
tur: cum hec una sit: qua homines inter se ceteris ante-
cellant. Uidetur quoq; res esse tanti: quanti fuerit dicē-
tis uirtus, & eloquentia. Et quidem uiros bonos laude di-
gnos arbitramur: ut qui uirtutis uer nobis ostenderunt;

De Inferis.

Viri laude digni

¶ erum. cum alij aliud iter sibi delegerint: poëp̃ quidem
magis oblectare animos: & prodesse uidetur: & gentiū
leges ac instituta magis punire: & docere. Ita & carum
reliquarū hec nil ad felicitatem conferunt. harū utili-
tas damno p̃mixta est: quedam prouere docent men-
tari. Sola hystoria pares uerbis res gestas representat
omnem complectitur utilitatem. Nam ad honestū impellit: de-
restituit uitia: probos extollit: de primis improbos. deniq; res
quas describit: experimento plurimū proficit ad rectam ui-
tam. **A**dvertentes igitur quanta laus scriptores maneat
exemplo eorū moti. qui scribendo opam prouenerunt: hanc
hystoriam aggressi sumus. Vez cum superiores memoria scrip-
tores repetimus: paulum admirari multorū cogimur consilia:
qui cum multarū diuersarūq; rez noticiam plurimū in se
continere utilitatis norint: tamen quidam aut gentis aut
urbis unius hystoriam absolvere. pauci a uetustis hystorijs
initium sumentes usq; ad eorū tempora gestas res & cōmuni
postas complexi sunt. Et hi quidem sua tempora tantum
tradidere haud continuata superioribus rerum serie. hi bar-
barorū gesta transgressi sunt. Alij antiquas hystorias uolu-
ti fabulosas propter earū difficultatē contempserunt. Non
nullos cum cepissent mors proueniens hystorias interrup-
it. **N**ulli uero iporū transcendere scribendo macedonū tempora: inphi-
lippi: aut alexandri: aut successorū gestis tantūmodo uer-
sati. Multis autem memoratu dignis rebus deinceps usq;
ad nostram etatem actis nullus hystoricus ea scribere unica
hystoria conatus est: rei magnitudine forsā diffusus. Qua
propter licet temporū rerūq; uarietate: cum scriptoribus
diuersa tradentibus ardua uideatur: & memoratu diffi-
lus preteritorū descriptio atamen decreuimus & ipi eā hystoria

4. macedonū hystorie.

que multis prodesset: obesset nemini: legentibus tradere. Nam si quis memoratu dignas & totius orbis tanq̃ unius ciuitatis pristorū temporū ad suam usq̃ etatem gestas res scripserit: laboriosum quippe subibit opus: uerum satis audientibus uale-

Licebit enim tanq̃ ex fonte uberimo quid cuiq̃ usui exstat haurire. **S**i quis percurrere omnes scriptores cupiat: opprimetur tum librorū multitudine tum diuersa scribentium uarietate: ut haud facile utq̃ possit dicere. At ea: que sub unicam historiam diggeruntur: in prōptu sunt lecto-ribus: facilesq̃ eorū notitia est. Deniq̃ eo scribendi modus hic est prestantior ceteris: quo utilius parte aliqua totum habetur: & continuū rei prestat diuisū. Id quoq̃: quod tem-poribus diffatur: notius est eo: quod est tempore confusum.

Igitur perstantes hunc scribendi modū esse utilissimū: uerū plurimo labore: & tempore longo egentem: triginta em̃ an-nos in hoc opus absumpsimus: multis cum difficultatibus ac p̃culis maiorem a se pagauimus europęq̃ partem: quo maiori: quo a nobis descripta sunt: ex parte locis cō-spectis certa litteris mandaremus. In multis enim locorū ignorantia errarunt: nō solum rudes quidam scriptores: sed etiam docti. **T**ribus preterea roma: in qua plurimo tē-pore uersati sumus: ob imp̃i magnitudinem p̃ uniuersū orbem diffusi, plurimū nobis ad scribendū opiculata est.

Ori enim ex argyra sialie ciuitate p̃cepta a romanis: qui ad eam confluebant: latina lingua ex ceteris annalibus adduces eorū: & gesta nouimus. **I**nitiū ũ scribendi sumpsi-mas ab iis: que cum greci: tum barbari pristi scriptores tanq̃ fabulis similia literarū monumentis explicauerunt.

Et qm̃ prista illa ad nostram usq̃ etatem tempora complē-tur: in hunc modum paucis historīa nr̃on diuisimus.

+
xxx. An. in opij editione.

Librorū diuisio totius opij.

Primi sex libri antiquorum gesta: que illi fabulosa appellant: ante:
 bellum troianum continent: in horum primis tribus barbarorum
 in reliquis antiquae grecorum res narrantur. **T**undecim deinde
 conferuntur: que ab troiano bello usque ad macedonum ale-
 xandri mortem gesta sunt. **I**n reliquis tribus & viginti
 coniecimus: que deinceps usque ad bellum gallicum continentur:
 quod romani duce ulio cesare: usque ob egregia gesta inter
 deos est relatus: virtute cuius gallia omnis subacta est:
 gessere. **P**roteridit uero romanum impium usque ad britannie
 insulas: huius res priores geste primo centesimo octuagesimo
 siue olympiadis anno actae sunt: principante aethenien-
 sibus erodo. **T**emporum: que nostra historia ante bellum tro-
 ianum comprehendit scriptorum inopia haud satis certa
 nobis ratio compta est. **A**b eo apollo dorus atheniensis
 octuaginta annorum historiam antequit: usque ad reditum
 eraciday: a quibus usque ad primam olympiadam anni
 computantur trecenti & viginti octo: numerato tempo-
 re: quo reges lacedemonie imperarunt. **A**prima uero olym-
 piade usque ad incipit bellum gallici: quod nobis statuimus scribere
 finem: septingenti sunt & triginta anni. **O**mnis haec
 ergo historia quadraginta explicata libris: annos com-
 plectitur mille centum triginta octo usque exceptis: quos
 usque ad bellum descripsimus troianum. **H**aec diligenter
 partiti sumus: quo & legentibus nota fiat historia: & in-
 iudi abstineant a detractone: quantumque que recte scripta
 erunt: carebunt inuidia. **Q**ue uero iusticia omittentur:
 aliorum industria corriget. **N**unc principium scribende
 historie sumetur. **Q**uid dedij: qui primi eos colere
 docuerunt: & quid de illorum immortalitate senserint
 haud paucis propter rei difficultatem exprimi potest.

Libri extra huius historiae.

qd primi deos coluerunt.

Sed quæ ad historiam pertinere videbuntur: quo sint notiora
 legendis: incerta distribuimus capita: ut nil dignum
 memoria omitatur. De genere autem hominum: deq[ue]
 ysi: quæ morbe terrar[um] antiquitus dicuntur gesta: dili-
 genter quantum intam remotis propter antiquitatem
 rebus licebit a prisca illis temporibus sumpto initio
 scribemus. Prima hominum generatio apud doctissimos,
 ac prestantissimos viros: qui rer[um] naturam & historias
 tradiderunt: duplex fertur. Quidam mundum ingenicum
 & corruptibilem: & genus homin[um] ab eterno exstitisse:
 neq[ue] habuisse ortus principiu[m] sensere. Quidam genu[m]
 corruptibilemq[ue] arbitrati: & homines dixerunt genera-
 tionis initium tempore esse sortitos. Nam a rer[um] pri-
 morio, & celum, & terram unicam habuisse ideam
 mixta ear[um] natura, exinde distinctis inuicem corpo-
 ribus cepisse mundum hunc ordinem, quem videmus,
 aerem quidem motum hunc continuum sortitum: &
 igneam partem eius sup[er]iora loca p[ro]p[ter] leuitatem auant appe-
 tisse. Eadem causa solem, & astra cursus suos sortita. Quod
 uo lutosum, & turbidum erat: humori mixtu[m] eodem stetit
 in loco propter grauitatem: quæ cu[m] mixta esset: exhu-
 midus quidem mare effectum: ex durioribus uo terram
 • lutosam euasit: & omnino mollem. Hec primum cum so-
 lis ardore densior euasisset: eius postmodu[m] sup[er]ficie ui-
 caloris tumefacta: multis in locis humores quosdam esse
 concretos: in quibus putredines tenui contexta pellicula
 sint exaritate: quemadmodum in paludibus, & stagnis
 egyptijs uidemus acaderi: tum frigidam terram subito
 estus aeris calefacit. Cum uo inhumidis calore adhibito
 g[ra]tio fiat: & noctu quidem circūfusus aer humore p[er]stet

qui die solis uirtute consolidetur: tandem putredines ille adfui-
 mum perducat adueniente veluti partus tempore scissus
 confractosq; pelliculis omnis gñis educant animantium for-
 mas: quoy ea: q̄ maiorem calore sortita sunt: insupiorē
 regionē. uolatilia effecta abierunt. Que uō plus terre con-
 tinebant: propentia aliaq; terrestria euaserunt aiantia
Naturam aquosam nata: insui gñis elementū delata sunt:
 & appellati pisces. Terra deinceps cum solis ardore: cū uen-
 tis indiem magis arefacta. agnendis maioribus anima-
 libus desit: sed que gñata erant: mutua cōmixtione
 alios animantes procrearunt. hoc æturipides anaxa-
 goræ phisici discipulus sentire uidetur, cum immensali-
 po celum & terram mixta olim fuisse tradat. Sepata
 postmodum gñasse singula: arbores: uolatilia: feras: ac
 omne mortalium genus. De prima terre gñatione quāuis
 præter opinionē nonnulli eē uideatur: tamen ea: que
 nunc quoq; sunt his testimonium uidentur asserere. tiam
 iuxta thebaidam egypti: cum nili cessauit inundatio:
 calefacente sole limum ab aqua relictū multis in locis ex
 terre hiatu multitudo murium oritur. Quod argum-
 to est ab ipso orbis primordio animantia similiter
 omnia generata esse. Eodem quoq; modo & homines
 a principio genitos dicunt magis pastū querētes plu-
 stri & incondita uita uixisse quibus herbe & arborū
 fructus ultro uictū preberent. Beluas insup his fuisse
 insensas: quibus ut obfisterent: Cetus hominū obamōre
 factos aunt communis utilitatis gratia: auxiliāq; inui-
 cem prebita: aloca habitaculis questita. Sonus oris con-
 fusus cum esset: paulatim discreuissit uocem aunt: &
 res omnis suo nomine appellasse. Seru cū diuergis p̄ci

Prima hominum gñatio.

Cetus hominum obamōre factos.

essent inoribus locis non eisdem usq; uerbis ferunt. Propterea
& uariarum sermonem: & diuersos literarum excussit caras-
teres: primosq; hominum cetus sue quonq; gentis incui-
fuisse. Vt primi homines nullo subsidio fulci durā
agebant uitam. Erant enim nudi nullo neq; adium: neq;
ignis ad inuento usq; & cibo indiem quesito cū ignora-
rent agrestes fructus inuisum futuri condere: & strua-
re ad egestatem. Quo fiebat ut hieme plures aut fame
aut frigore interirent. Experimento de in edocis &
speluncas auit quesisse ad uitandam frigoris um:
& fructus cepisse seruare. Ignis autē notitia: ceterarūq;
utilium rerū pcepta & ceteras quoq; uite hominum
& comoditates breui tempore eē ad inuentas. deniq;
necessitatem ipsam rerū magistrā factā singulorum
peritiam ingenijs mortalium subministrasse: quibus
coadutores late sunt manus: sermo: animiq; prestan-
tia. Sed hactenusq; ad primū hominū ortum: &
uitam uetustum spectarent. Nunc ea: quę diuersis
orbis locis gesta literarū monumenta tradiderunt: recen-
scamus. Qui primi fuerint morbe reges ne quāq; com-
ptum habemus: cum nulli historici eos tradant. Impos-
sibile quippe est literas e quo ac primos reges uetustas
excitasse. Si ū quis literas etiam tunc fuisse contendat
certe rerum scriptores multo post tempore fuere. Sed
quę antiquior etas tulerit non solum greci dubitant:
sed etiam qui st indigetes: primosq; rerū ad uitam uti-
lium inuentores appellant barbari. Atq; absq; multorū
temporū gesta memorie prodita affirmant. Nos ū quę
gentes quę ue nationes aut quanto tempore: aut quot
annis priores ceteris fuerint: haud quāq; pro compto

Primi Reges.

Barbari ne greci antiquiores

Horat.

Egypti pmi.

credentes que a singulis scriptoribus de antiquitate veteri-
busue gestis sunt tradita prosequemur: que similia uideā-
tur uero secuti. Initium sumemus ab barbaris: non q̄ eos
greci antiquiores putem: quem admodū Eforus dixit: sed
ut cum barbara ab soluerimus: greca narrantes nihil ex-
cernum eorū rebus inferamus. Quoniam apud egyptios
deorū genus primum cepisse fabulantur: astrozq̄ ab iis
ueteres observationes reatas: plurima quoq̄ ac precla-
ra excellentium uiroz gesta feruare digna memora-
tu: a rebus eoz historia ordietur. Tradunt egypti ab-
orbis initio primos homines apud se creatos: cum bonita-
te fertilitateq̄ soli: cum propter nilum: q̄ & multa
generat: & suapte natura que genuit facillime nutrit
Nam & arundinum radices prebet calorū & egyptiam
fabam. & quem dicunt corseum: multa q̄ preterea in-
promptu ad uictum hominū exposita. Prima anima-
tia apud se orta ea utuntur coniectura: q̄ nūc etiā
mthebaudis agro certis temporibus multi ac magni ge-
nerentur muros. Qua ex re plurimum stupent homi-
nes: cum uideant quorundam anteriorem usq̄ ad ped-
tus: & priores pedes murium partem animatam moue-
ri: posteriori non dum incoata: sed informi: ex hoc p-
spiciam fieri aiunt ab ipso orbis ortu primos homines
egyptum protulisse. In nulla enim orbis parte accidit
eo modo animalia creari. Etiam siue dilunium deu-
calionis tempore plura animantia absumpsit egyptū
aiunt (ut pote ad meridiem positum: cum in eo pluuie-
rare sint): expertem eius calamitatis fuisse: suo ut
quidam sentiant: singula interierunt: equū est si ter-
ra rursus animalia genuit: apud egyptum principū

generis omnium animantium scitasse. Temperiem quippe
aeris equum est prebuisse generationi principium acam
generandi. Et enim ex mune quoque post nli inundatio-
nem: conspicitur diversorum animantium fetus. Ab ste-
dente enim aqua: limosque terre a solo confecto ferunt
quedam animalia perfecta: strippfecta alia uideri in-
terre gleba. Igitur primi illi homines olim in egypto
genti huc mundi ornatum conspicientes: admirantesque
universorum naturam: duos esse deos: & eos eternos arbitra-
ti sunt: solem uidelicet: & lunam: & hunc quidem osiri-
dem: hanc ipsam certa nominis ratione appellarunt. Et
osiridem quidem greca interpretatione: ut qui suis radijs
ueluti pluribus oculis terram ac mare lustraret: multos
oculos habentem dixerunt cui in Poeta quoque uerba con-
gruunt: solem omnia respicientem dicentis atque audientis.

(Nili inundatione diversorum a-
nimantium fetus:

Solis & lune nomina. I. Egyptos ipse
Osiris
ISIS

¶ recte non quidam qui antiquiores fabulas struxerunt:
dionysum syrum cognomine appellant: quorum eum-
olpus in carminibus bachicis inquit dionysum astrum
mystice incensum radijs. Orseus uero eum splendidem
ac dionysum uocat. Sunt etiam quidam cognomen
illi apollo propter astrorum uarietatem inditum. Ipsam
uero interpretatam esse antiquam: sumpto nomine abe-
terno & ueteri eius ortu. Addunt sibi cornua tum
propter aspectum: ita enim uidetur: quo tempore pri-
mis diebus apparet: tum quia bos ei ab egyptijs sacri-
ficatur. hos deos arbitratu asserunt illos universum ar-
cuare orbem: ac nutrire augereque omnia: tribus anni
temporibus motu continuo perficientes orbem: uere:
estate: ac hieme: hec inuicem contraria annum confi-
ciunt firma concordia quorum deorum. Natura plurimum

(Cumolphus:

(Ipsius interpretatio.

Cur lunt cornua tribuat

Annus ex tribus temporibus

ad omnium animantium generationē: cum alter igneus ac
 spiritalis exsistat. Altera humida atq; frigida: aer uero
 utriq; cōmunis: ab eis itaq; gñari ac nutri corpora om-
 nia: rerumq; naturam singulaz a sole & luna: p̄fici
P artes quas cōmemorauimus: quinq; esse: spiritū uidelicet
 ignem: statum: humidum: aera. Sicuti uero in homine caput
 manus: pedes aliq; partes annumerantur: eodem modo
 & mundi corpus & partibus his p̄ficiatur: quarū que-
 libet existimatur deus: proprio nomine aegyptiis a
 principio secundum cuiusq; naturam uocatis. Nam
 spiritum uerbi interpretatione appellant q; causa
 uite mortalibus exsistat cōmunē omniū prēm. Idem
 & grecum insignem poetam de hoc deo sentire uoluit:
 eum deoz hominūq; patrem uocantē. Ignem uulcanū
 interpretantur: magnū illū deū existimantes: & mul-
 tum ad gñationem p̄fectionemq; rerū conferre. Terrā
 tanq; uas aliquod eoz: quō fierent: putantes matrem
 appellant. Agrees similiter terre mater mutato de-
 inde paulum uerbo dimiter est cognominata. Antig-
 nus enim terrā mater appellata est: sicut & orpheus
 est testis: qui terram omnium matrē dixit diuitias
 largientem: humiditatem oceanū pristi uocauerunt
 ueluti nutrientem nominis interpretatione matrem.
G recorū nōnulli oceanū dicunt: de quo poeta inquit:
 oceanum gñatorem deoz: & matrem tetim. Egypti
 putant oceanū esse nilum: a quo & deoz genus ducit
N am apud eos tantum esse plures urbes asserunt apri-
 sis dijs conditas: quemadmodū iouis: solis: mercurij:
 apollinis: panis: luane: & alioz plurium deoz: Aerem
 uero nominatum palladem: ac iouis filiam dici quingentē

Vulcanus. Ignis

Terra mater & dimiter.

Orpheus.

Humiditas.

Oceanus.

Nilus.

Aer pallas

Palladis nōia.

1.

fuisse: qm̄ a nō corrupatur: a sublimiorem locū teneat.
Qua propter & ex uertice iouis dī nata. **H**andem ductā
 esse trigeminam propter tria anni tempora: uer, estate
 hiemem. Dicitur etiam glaucopus: non ea causa: quam
 greci quidam arbitrantur: q̄ oculos habeat albos quod
 stultum uidetur: sed quia aer glauci sit aspectus. Fe-
 runt autem hos quinq; deos omnem pagrare terram
 apparentes hominibus in sacroz animalium formis:
 q̄nq; aut in hominum aut alioz species: quod mirine
 fabulosum uidetur. **S**i quidem isti sunt: qui omnia ge-
 nerant & producant. **E**t homerus: qui ad egyptios pro-
 fectus est: multaq; ab eoz sacerdotibus p̄cepit: hec tan-
 q̄ uera mox suo fuisse describit: deozq; sepius malienis
 formis circuire urbes: uitia & uirtutes hominū inspicētes
 hec de celestibus diis: de q̄ eoz gr̄a eterno egypti tra-
 dunt. ferunt insup alios ex his genitos: qui fuerunt
 mortales: sapientia uē & in humanum genus beneficiis im-
 mortalitate potitos. **H**orum quosdam in egypto regnasse
 partimq; eo fuisse nomine: quo ceteri celestes partim pro-
 prio uocatos solum. saturnū rheam. **J**ouem quoq; a nō
 nullis ammona appellatū. **I**unonem preterea uulcanū
 uestam ultimo mercurium. **P**rimū quidem regē fuisse
 apud egyptios solum eodem nomine: quo & celeste astrū
Quidam affirmant sacerdotes primū regnasse uulcanū
 inuentorem ignis: eoq; beneficio ducem ab egyptiis con-
 stitutum. **C**um enim arbor ictu fulminis innotibus
 conflagrasset: **L**igna propinqua haberno tempore a flā-
 ma sunt comprehensa. **Q**ua ex re uulcanū calore letatū
 deficiente igne alios homines conuocasse ad eius aspectū:
 tanq̄ a se reperti. **D**einceps saturnū: qui sororem rheā
 Rheā uxorem et eduxit saturni

Trigemina

Glaucopis

Homerus ad egyptios

Iuxta ammonā

Iuno uulcanus

Vesta mercurij

Sol prius rex egyptios

Ignis inuentor.

Rheā uxorem et eduxit saturni

Ofiridis Saturnij filij
sis

Jovis filij

¶ Titus Inuentor. or. ordi.

< Isis leges condidit.

Jovis ciuitas

Thebe.

ceperit uxorem: auit et tunc: genuisse secundū quos-
dam osiridem æsidem. Plures genuisse iouem ac ueronē
tradunt: qui propter uirtutem uniuerso orbi imparint.
hos quinque genuisse deos: prout apud egypcios thes habē-
tur quinque intercalares: osiridem, isidem, asona, apoli-
nem æuenerem: æ osiridem interpretatū dionysium:
isidem uō cererem. Hæc osiris in uxore sumpta: regnos
suscepto: multa contulit ad usum uite cōmuni. Cuius
nim uirtute mutue cibi causa cedes hominū cessarūt.
Inuento enim ab iside primū cruce æordeo: que pri-
us magna hominibus: casu inter ceteras herbas orieba-
tur: ab osiride uō eorū fructū abi ualitate aminduer-
sa: omnes eo nutrimenti gñe esse uss: cum pp abi reperi
suauitatem: cum quia uile uidebatur seruitie crudelita-
tis promissæ causam abesse. Signa huius inuente st-
getis ferunt qd ab eis ueteri lege: æ nunc quoq; obser-
uatur: ut messeres estate spicas maturas ad manipulum ex-
cerpent inde oblationem: atq; isidem innocenti honorom
ei deo inuente frugis reddentes. Apud quasdam uō ur-
bes in isidis pompa inter reliqua cruce æ ordeum in me-
moriam reptoꝝ ferri. **L**eges quoq; isidem statuisse ferūt
quibus iustitia eque omnibus seruaretur: ui atq; in uiria
timore penę sub motis. Hæc de causa prius grecos isidem
legiferam appellarunt: tanq; primam legē inuentricem
Ferunt etiam isidis tempore condita ēē urbs in thebaida
egypti centum portarū amatre denominata. Posteri uō
partim iouis ciuitatem: nōnulli thebas dixere. Cuius em
conditorem urbis non solum reliqui scriptores: sed etiam
egyptij sacerdotes incertum habent. Plures tradunt nō
osiridis tempore: sed multos post annos a rege quodam

thebas fuisse conditas. Verum de hoc posterius suo loco dicetur.

E rex quoque templū ioui a iunoni parentibus: insigne tū
magnitudine: tum ornatu. Duo insup̄ templa aurea
statuit: unum manus ioui celesti. Alterū minus ioui regi
eorum patri: quem quidam ammonē uocant. fecit etiam
alijs dijs: quos retulimus: aurea templa: honoribus cui
libet ex sacerdotibus institutis. Arxium quoque: aut rerum
ad utilitatem uite spectantium reptoies ab osiride & sise
in honore habiti fuisse. Inuenti insup̄ eris aurique in the-
baida fabri: armaque facta: quibus ex feras occiderent:
& excoleretur terra: statue preterea & deli templa aurea
ab his cum omni conatu fabricata sunt fuisse & osiride
studiosum agriculture tradunt: nutritum autē in mysa
felicijs arabie propinqua egypto: cum esset iouis filius:
unde & greci a patre & loco dionymum appellant huius
urbis poeta: qui in egypto fuit insup̄ ymnis meminit
dicens ēē nysam urbem supra montem excolsum ac flo-
tem longe a fenicia ferme egypto conterminā. Unde
quoque fuisse inuentorem in nysa tradunt: quā plantan-
di: ac uini conficiendi: seruandique: & alio transferendi
usum edocuit. Mercurium quoque maxime omnium
ab eo honoribus affectum: ut reptoies rerum plurimarū
quibus uite hominum consuleretur uident. hūc enim
plurimum & uerba in ordinem redeegisse: & multis indidit
se rebus nomina fuisse quoque literarū inuentore autē
instituisse quo honore: quibus ne sacris diū colerentur
I s primus obseruator astroꝝ cursus uocum armonias
ad inuenit. lasebre numerorū & ad corpora aranda
medicane artis: hyc insup̄ & ueris trium cordarum
instar trium anni tempoz reptoies tradit. Tres eni

Iup̄ ammonē

Osiris
Diomy

Nisa

Vini uetio

Mercurius plura
rept.

Astrorū sacrorūq̄ ductor.

Tria anni tempora.

hennis

§ Oleæ Inuentio

insunt uocæ. acutam: grauem & mediam. Lactam abestate:
grauem abhieme: mediam a uere sumens. hinc & ipsi hermem: hoc
est: interpretem appellarunt. Deniq; & qui tempore osiri-
dis fuere sacrarū litterarū scriptores: hec eadem ab illo ac-
cepta referunt. osiridem etiam plurimū suo consilio u-
sum. oleæ quoq; plantam ab eo non amitterea quæ ad-
modum greci dicunt reptam. Osiridem uero tanq̃ ui-
rum bonum: gloriæq; cupidum ferunt ingentem exerci-
tum coegisse: ut p̃ agraret orbem: doceretq; mortales
plantare uites: at tritici & ordeï segetem: pearsq; fruc-
tum existimans. si homines ab agresti uita ad altiore
mitioremq; traducere: honoresq; st. quod & consecutus
est. mortales potiturū. Non enī prius illi tantū: sed po-
steri etiam propter inuentas ab eo segetes beneficij me-
mores pro maximo dijs habuere. Tradunt aut̃ osiridem
egypti regno constituto: rerūq; omnium cura ipsi uxori
p̃missa: tradidisse ei mercurium: consilio: qm̃ pruden-
tia uideretur excellere inter amicos ueretur. Duon
uō exercitus omnium quo sue ditionis erant: reliquisset
herculem: cum quia gñe proximus: cum quia fortitudi-
ne roboreq; corporis erat admirabili. Regni gubernatio-
nē ita partitius est. pheniæ amarietime ora busiridem:
ethiope libeq; proximis regionibus anteu prefecit. Ip̃e
cum omnibus copijs ex egypto in expeditionē profectus
est: secum fr̃em duens: quem greci apollinē dicunt &
lauri reptorem: obq; id laurū ei dicatam est. Ederam
ū ab osiride reptam: quam ei consecrarunt quemadmo-
dum & diomysio greci. Lingua ū egyptia ederam osiri-
dis plantam uocant. In sacris autem edera uerbis p̃ferunt

Apollo: lauri reptor

§ Ederæ Inuentor.

Osiridis planta.

I.

qm̄ he folia amittant: illa uō seruet continnam uiriditate.
 Quod & apud antiquiores inceteris arboribus: quo semp
 uirent: ac cadit. Nam & ueneri mirum: & apollini lau-
 rum dedicarunt. Ofiridem uō duo filij uirtute dispa- Ofiridis filij
 res anubis & macedon prosecuti sunt. Sterop armis
 usus est insignibus aliquo animali haud ab eorum
 natura dissimili: nam anubis canem: macedon lupū
 insignis armorū tulit. Qua ex re hec egyptij animalia si- Quam egyptij Thonor' haat canes & lupos
 mo in honore habent. & horū animantium formis apud
 egyptios coluntur. Duxit insup secum panda: cui ab egyptijs
 diuersis modis precipuus honor habitus est. Nam eius regionis
 acrole nō solum statuas sibi in templis omnibus posuere: sed
 & in thebaida ciuitatem sui nominis edificauit chemmin: Pan
 id est panis urbem uocatam. Secuti quoq; sunt eū ma- Mars
 gis colendis expti qui uirreas plantare nosset maron Tryptoleus
 qui triticum ferere triptolemus. Omnibus deinde compo-
 sitis oratis diss ofiridem coman: quo ad megyptū redires
 nutritus auit ac uersus ethiopiam profectum. Quo an-
 sietudo usq; adhuc tempora moleuit apud egyptios ut
 peregrinantes quo ad domū reuertantur: nutrant co-
 mas. Cum eet methropia: ferunt allatos ei satyros co-
 mas umbilico tenus habentes. Dicitur ofiris fuisse cupidior
 risus: delectariq; solum musicis & choreis. Qua propter
 illum musicoz multitudo sequebatur. Inter eos adolesce- Musci nouem.
 ntulas nouem fuisse uirgines: cum canere solitas cū malis
 eruditas: quas deinceps greci appellarunt musas has apol-
 lōe docuisse dicunt. Qua ex re musas est nominatus. Apollo q̄ musicus
 5 atyros uō ad psallendum: cantandumq; ac animi re-
 missionem aptos secum in castris habebat. Non enim bel-
 licosus: aut proliis periculisq; deditus fuit: sed otio & hono-

salui. Quo beneficio pro deo omnes eum gentes habebant.

Cethiopibus agriculturam ostendens insignibus in urbibus ad se edificatis praefatos dedit attributa instituit praestari.

Hoc tempore nilum ferunt circa syri canis exortu tunc enim maxime crescere consuevit: masorem egypti parte et eam maxime: cui prometheus impabat: mundasse. Absumptis enim ferme omnibus eius regionis incolis prometheum dolore motum se interficere uoluisse. Fluvium uero propter cursus uelocitatem profunditatemque aquarum aquilam tunc appellatum: herculeum tunc consilij magnitudine: tunc uirtute uolunt euestigio compressisse aquarum impetu: de ad priorem conuertisse cursum. Unde aggrei quidam poete rem gestam infabulam uercentes: hercule tradunt aquilam promethei uicem depascentem occidisse. fluvio uetus nomen oceanus fuit. Post eius compressum decursum: aquila a rege deum quodam egyptus est appellatus: quod poeta testatur: dicens fuisse in egypto flumine naues triremes. Loam: ubi nilus in mare defluit: theonim uocatum ferunt: antiquum egypti emporium. Postmodum amleo rege nili quo nunc utuntur nomen sortitum. At uero ostris cum esset immonibus ethiopie utraque ripas nili aggere cinxit: ne modum excederet inundatio: sed ueluti per portas quasdam exiens lenis esset: atque agris proficua. Deinde per arabiam iuxta rubrum mare iter faciens ad extremos indos peruenit: ubi aquilares constituit urbes: ex quibus unam nysam nominauit in eius memoriam: in qua est nutritus ubi ederam plantauit: quae sola eo loca alicui: et nysa egypti. Multa quoque alia reliquit sui apud indos monumenta ex quibus posterius deum illum esse opinati sunt: asserentes eum generum.

1. qm Nili excrefcentia

1. Aquila Nili nom.

1. Aquila a Rege

1. Amleo Rege Nilus

Nili

indum ee.

indum ēē. Exerant quoq; elephantorum uenationes. Columnas
in sup̄ multas in locis statuit: sue expeditionis testes paga-
ut autem ceteras asse nationes: ac p̄ hellespontum in-
uopam transiens licurgum barbarorū regem methracia sibi
obstantem peremit. Illi provincie maronem iam strem
prefecit: qui edificauit ciuitatem: quam abst̄ maroneā
nominauit. Macedonem filium regem statuit eius prouin-
cie que ab eo macedonia dicta est: triptoleum colendis
atticis agris prefecit. Deniq; cum orbem ferme circūisse
domesticis fructibus excoluit hominū uitam. Si qua regio
inabus inepta ēēt: docuit exordeo potū fieri: haud mul-
tum uirtute gustuq; uini inferiorem. Cum megipsum
redisset: tulit dona strem a diuersis gentibus data. Qua
propter magnitudine beneficiorū adonatus immortalita-
te: & honores est celestium consecutus. Dein cum ad eos
q̄ hominibus transisset: & honores illi a sacra ut maximo
deorū: ab iside cenerario instituta sunt: multaq; my-
stica ad cultum addita: quibus eius dei potentiam red-
derent ampliozem. Voz ex uetustis sacerdotū archanis:
qui osiridis tempore fuerant: postea corruptū est osiride
egypco iuste regnantem atysene fr̄ impio ac nefario
interemptū: quem ille in sex ac uiginti partes dissectum
culabet eoz: qui strem tanti steleris partiap̄es fuerat
partem dedit: ueluti sui facinoris conscis: & simul ut eos
defensores custodesq; haberet regni fides. Illis fr̄s: eius-
demq; uiri mortem auxilio filij: orus ei nomen erat:
ulta: tyfoneq; & qui cedus conscij fuerant: interēp̄is egyp-
ti regnū cepit. Comissa ea est pugna iuxta flumē in par-
te arabie: antei appellant uicem. Quod nom̄ ex antei
morte ab hercule: occisi osiridis tempore sortitus est locus

(Colime expeditionis testes)

Licurgi obitus

Maronea

Macedonia

(Exordeo potū q̄ docuit)

Osiridis mors

Oro fr̄e Antei occisus sit

○ *Indis partes omnis dispersas preter pudenda cū inuenisset cupiens incertum esse uiri sepulchrum: ab egyptijs autem singulis honori haberi: & aromaticis ac cetera singulas eas partes informam hominis uiro similem composuit. Conuocatis dem-
ceps egypti sacerdotibus singulis dedit osiridis imaginem asserens ei soli corpus illius creditum: atq; adiutrans ut nūq; apud se esse sepulchrum osiridis ulli panderent: utq; illud inabditis structum ut deū colerent eiq; animal esset: quod mallerent dicarent: quem acolerent ueluti osiridem dum uiveret: & post obitum simili cerimonia obstrueret.*

¶ *Et aut maiori beneficio sacerdotes ad hoc sibi promptiores faceret tertiam eis agroꝝ partem ad deoꝝ cultū & sacra concessit. hi tum meritoꝝ osiridis memores tum benefi-
cio isidis allecti eius mandata pfectere. Quia ex re etiam nunc sacerdos quilibet testatur penes se osiridem sepulcū esse. Animantia quoq; a principio ei dicata in honore habent & cū moriuntur: in eoꝝ funera renouant osiridis luctum. Tauros autem sacros: hunc qdem opim: alioꝝ memphim nominatis: sacrificant osiridi: quos etiam ueluti deos egyptij omnes colunt. hoc enim animali triuina mueres multum adiutos se asserunt & ad ferendū. & ad eam agroꝝ culturam. Iurasse autem isis dicitur uiro mortuo nulli se amplius nupturam usto deinceps regnauit im-
perio: in beneficijs subditos reliquos omnis excedens.*

¶ *Post obitum uero immortalium honores constituta est: sepul-
taq; apud memphim in uulcani loco: ubi usq; adhuc tem-
pus sepulchrum eius monstratur. Non nulli hoꝝ deorum corpora non illic sita arbitrantur: sed methopie egyptiaꝝ montibus iuxta insulam: que mili porte ab agro dissu-
cro appellatur. Vestigia huius ostendunt tum sepulchrū*

Osiridis sacrificiū

- Sepulchrū isidis

ofindi constructum: atq: a sacerdotibus egyptiis in honore habiti
 cum urnas trecentas sexaginta: quas quotidie lactu replent
 sacerdotes ad id instituti: luctumq: renouant deos nomine
 uocantes. hac de causa insula a transeuntibus aduæ pro-
 hibetur. Apud thebaidis uo que ciuitas antiquissima est
 omnium: incolæ maximè habetur usiurandū pofiride
 innubibus existentem. Omnibus ofindis paribus: ut reali-
 mus: præter pudenda sepulcris ea quippe influunt ac fone
 cum nullus ex cædis consciss illa penes se de uellet: erant
 proiecta. Ab ifide postmodum non minori honore q̄ reli-
 que partes fuerunt sepulchro condita. Eius imaginē
 coli: sacraq: ei ac ceremonias p̄ ut deo fieri docuit: no-
 men eius dei præcipuū reddens: atq: insigne. Qua propter
 ægria: cum orgia sacraq: diuysia ex egypto transtulisset:
 huic quoq: portioni honores impenderunt: eam insacris
 ac ceremoniis falon appellantes. Ab ofiride uo atq: ifide
 usq: ad alexandrū macedonem: qui in egypto sui nominis
 urbem condidit: annis dicunt amplius decem milibus:
 ut u quidam asserunt paulo minus tribus milibus ac ur-
 gmei exstitisse. Qui deum hūc tradunt chebis boetie ex-
 semele osone fuisse genitum aberrare uidentur. Or-
 pheu eū cum ad egyptios transtulisset: p̄cepissetq: apud
 eos ifacra: ac misteria diuysia: esset autem amicus
 thebanis: a quibus plurimo in honore habebatur: retu-
 lisse: adeos tradunt mpoꝝ grān huius dei originem
 Plebem postea cum ignorantia: cum ut deus in grecia or-
 tus uideretur: Libenter ea sacra: ac misteria suscepisse
 Orpheam u hanc grūs: a sacroꝝ originē ea coniectura
 uolunt ad greciam transtulisse: q̄ admus ex thebis egypti
 ortus præter ceteros filios osmelem suscepit. Eā aq̄piam

Orgia

Falon

 Ab Ofiride ad Alexandræ
 ipsarum.

Dacchus nē s̄ s̄ous filij

ruptam post septimum mensem peperisse infantem ofiridi si-
mitem: neq. illum inuixisse diuini: siue diis improbanabus:
siue repugnantē natura. Quod egre ferens cadmus responsū
accepto ut parentum iusta seruaret: infantem deaurā-
uit: illiq. sacra instauit: ut esset argumentū illū ab ofi-
ride natum. Ad iouem insup. genus realit: & ut ofridis
factum cohonestaret: & corruptionis infamiam demeret.

Id causam prebuit grecis ut crederent cadmi semelē
ex ioue ofiridem peperisse. Orpheū postea: cuius magna
erat apud grecos gloria tum propter canis suauitate:
tum pp. sacra hospitio acceptum aethenis ferunt: magnaq.
inhonore apud eos habitum. hic cum ab egyptiis theologia
pcepisset: antiquū ofridis genus ad posteriores transulit:
mq. thebanor. gratia nouū constituit sacrificior. ritum.

Quod fabulis causam prebuit: ut iouis ac semeles filius
diomysus putaretur. homines ū partim insatia: partim
orphei fama & opinione moti: eum ut greci libenter
susceperunt deum. Postmodū adhibuit poetar. quas thea —
tra comprobabant: fabulis certa est prebuit huic gñis fides.

Dixit preterea grecos ut suos ac domesticos sibi uendicare
insigniores heros ac deos: eos insup. colonias asserere
abst. missus. Nam hercules: qui gñe egyptius fuit: cum
sua uirtute pambulasset magnam orbis partem: in libia
columnā posuit. Cuius rei testimonium a grecis capere
mauitur. Cum enim constet omnibus herculem affuisse
diis in bello: quod aduersus gigantes gessit: ferit ne-
qua q. gigantes ex terra gigni ea potuisset: etate: qua greci
asserunt herculem paulo ante bellum troianū exstitisse: sed
potius: ut ipsi dicant: in primo humani gñis ortu. Ab hoc
enim plusq. decem milia ab egyptiis numerantur anni

- atroie u tempore minus: q̃ mille ducens. Eodem modo claua
oleoneus pelles antiquo herculi conueniunt. Quo tempore
non dum erant arma ad inuenta: sed fustibus homines
muriat propulsabant ac ferax pelibus tegebant p̃armis
corpora. Et hunc quidem iouis filium. Matrem incertam fe-
runt. Qui autem ex almena genitus est: plus annis mille
post scitur: & ip̃e alcus abortu uocatus: cui post herculis
cognomen est inditum: non q̃ propter uirone sic gloria
adeptus: sicut omnes aut: sed quia uirtutem illius pr̃sti-
mitatus: & gloriam fuerit: & nomen illius affectus. Con-
uenit que ab eis ducuntur uetus apud grecos fama herule
orbis monstra p̃domuisse. quod illi herculi tribui nequit:
qui ferme coeuius temporibus troias fuit. iam maiori ex-
parte cum cultura agrorū: tum urbibus plurimis tum u
hominum ubiq̃ inhabitantium multitudine domesticis
M agis igitur ea decent illum herulem: qui pr̃sta etate fuit.
cum hōes infestarentur ab bellorū multitudine: in egyp-
to presertim: cuius nunc quoq̃ regiones deserte sunt:
aferis in manibus plene huius simile ueri est ueluti pa-
trie mistru herulem eiusmodi feris occis eam reddidisse
hominibus colendam: eoq̃ beneficio celestium honore dona-
tum. Ferunt insup̃ persea in egypto natum: atq̃ isidis
genus agrecis ad argos referri: fabulantes eo in bouem
fuisse mutatam. Sed Vana est de his dijs opinio. Nam q̃-
dam isidem alij cererem: quidam thesmoforū: alij lunā:
nō nulli uirone: alij alio nomine appellant. Osiris ũ
cum serapis d̃r: cum diorysius cum pluton: cum ammon:
cum iupiter: alij pana eundem uocant. Multi existimat
serapim eē: quem gr̃ci plutonē putant. Astrunt egyptij
isidem plurium inuentrice ad morbos medicamentorū: & medicane

hercules

Arma nondū

Alceus

Osiris notū

Isis inuentrix
medicane

arti admodum contulisse: immortalitate quoque potius maxime
gaudere hominum culex: inque eorum ualitudine precipue uersa
ri: quin etiam in somnis operatur palam eis: quos censue
rit dignos: tum ostendens suum numen: tum erga gentes
beneficentiam. Signa horum esse dicunt non grecas fabellas: sed
opa certa. Omnis enim ferme terrarum orbis hanc deam colit
propter manifestas eius morborum curas. Et enim in somnis
illam dicunt non recte ualentium auxilia morbus prebere:
æqui eius monitis obtemperent: preter opinionem curari:
etiam quorum medici salutem desperarint. Quis quoque: aut
alia quamquam parte corporis debiles eius deæ numen im
plorantes in pristinam ualitudinem restituerent. Ab ea quoque
medelam ad assequendam immortalitatem autem esse inte
tam. Itaque orum filium ætiam in fidiis interfectum: ac
propter aquam repletum: non solum in lucem restituit: sed et
fecit immortalem. Videtur autem ultimus iste deorum regnasse:
postquam pater osiris fuit ad deos translatus. Orum dicunt apol
linem interpretari ac medendi diuinandi que artem ama
re iside edocuisse: multum hominibus tum oraculis cum
medelis attulisse utilitatis. Egypti sacerdotes a solis regno
usque ad alexandri tempus quo massiam transcendit: annos
computant ferme milia tria æuiginti. Fabulantur quoque
priores illos deos regnasse annis amplius mille æducentis
posteriores uero non minus trecentis. Et cum annorum numerus
fide caret uideatur: conantur quidam cum apud anti
quiores non solum solis motus notus esset: lune cursu annum
metiri. Ita cum annus triginta diebus conficeretur: haud
impossibile fuit quosdam annos mille ducentos uixisse. Si
quidem nunc cum duodecim conficiatur mensibus: plures
centesimum excedunt annum. Simuliter et de istis accidit

Orum

Annus lunaris

quos aunt trecentos regnasse annos. Illi em̄ tunc tribus
annu mensibus conficiebant scdm̄ tria eius tempora:
estatem uidelicet: uer: ac hiemem. que causa fuit: ut qui-
dam greci annos sicut partem eius horas: annuas ū scrip-
turas orografias uocarent. Scribunt insup̄ egypti iſidis
etate uasto fuisse corpore homines: quos gigantes greci
dixeret sacerdotes egypti monstra quedam. ab osiride post-
modum deuictos. Sunt qui hos existiment eterna gem-
tos recenti adhuc prima animantium generatione. Alij
robore corporis ceteris ualidiores: cum multa preclara edi-
dissent: gigantum nomen casu sortitos affirmant. Plures
existimant: cum iou osiridisq̄ diſs bellum intulissent: omnes
peremptos fuisse. Lege q̄ egypti preter com̄ne ceterorū
omnium morem sanxere fas ēē sororem afē inuxorē
capi: exemplo iſidis moti: que fr̄ osiridi nupsisset: eoq̄
mortuo & iurasset nulli amplius nubere: & uiri morte
ulta iusto imperio regnasset. plurimū degenerē homiū
suis in eos beneficijs merita. His de causis plus honoris ac
dignitatis regine: q̄ regi impediatur. In priuatis quoq̄
mulier uiro dominari dicitur: profitemibus m̄dotis con-
fectionem uiris omnibus esse uxoris arbitrio parendum.

b aud ū inſius sum an̄onullis scriptoribus tradi. hortu
deoz sepulchra in nysa arabie sita: aqua nysēu chony-
sum appellent. Est autem utriq̄ dicendam columina sacris
insculptam literis tradunt: inq̄ iſidis hec scripta esse

e go iſis sum egypti regina amercurio erudita: que ego
legibus statui: nullus soluet. Ego sum prior iunioris
dei saturni filia ego uxor & soror sum osiridis regis
Ego sum prima frugum inuentrix. ego sum ori regis
mater. ego sum mastro canis refulgens. Mibi bubastia urbis

Orographis
& Gigantibus.

Frater!
Soror } coniugio iuncti.

Columina & Epigramma.

conduca est. gaude gaude egypte: que me nutristi. In columna
osiridis hec scripta dicuntur. Mihi pater suauis deorum
omnium iunior. Sum uero osiris rex: qui uniuersum pagani
orbem usque ad desertos indorum fines. Ad eos quoque profectus
sum: qui arcto subiacent: usque ad hytri fontes: & ceteros alias
quoque orbis adiu usque ad mare oceanum partes. Sum scitur
ni filius antiquior germinis ex pulchro & ignoto ortum:
cui non semen genus fuit: neque ullus est morbo. ad quem
non accesserim: locus: docens omnes ea: quorum inuentor
fui hec tantum in columnis legi posse affirmant. Alia:
que plurima sunt: tempore esse corrupta. Et de his sunt:
que in sepulchris extant: consentiunt fere omnes. Nam
que sacerdotes conduca marchanis habent: nolunt ut
ueritas ignota sit admultos manare: pena ipsi ad recta
qui ea inuulgus proderent. Tradunt insuper egyptii
plures ab eis colonias per uniuersum orbem deductas. Ha
mbabyloniam colonos traduxisse bellum uoluit neptunum
libyemque filium: qui sedem urbi pone eufratem cum elegis
set: sacerdotes hos chaldeos babylonii uocant: more egypti
tiorum immunes qui cursus astroz sacerdotum egyptiorum
instar obseruarent: phisias etiam astrologosque deducti esse
instituit. Ferunt etiam danauum ex egypto profectum anti
quissimam fere urbium grecie argos condidisse. Colchoz
quoque gentem qui imposito sunt iudeos insuper qui arabia
inter syriamque confedere ab ipsis restantur transmigrasse.
Qua propter & apud has nationes antiquo more circumadu
tur pueri: ab egypto ea consuetudine traducta. Quin etiam
athenienses colonos sauarum egyptie gentis esse eo asserere
argumento nituntur: quod apud grecos tantum urbs asty
uocatur: ab egyptiorum urbe eodem nomine ducta. Preterea

atheniensium tempu. egyptioru more olim tripartitum fuisse
asserunt. Nam primus gradus erat nobilium: qui prece-
teris doctrine dediti maiori honore digni habebantur: mea-
re sacerdotibus egyptiis p similes. Secundus eor. quibus
agri erant assignati: ut armis intenti essent proprie defen-
sione: illis partes: qui in egypto agros tenentes milites ad-
bellum subministrabant. Tercius plebs erat acq opificum:
qui artibus mercenariis intenti necessarias opas pberet
ordo ab egyptiis sumptus. Fuerunt & egyptii quidam athe-
niensium duces. Dupetes enim mencester: qui ad troiam
militauit: pater: cum esset egyptius postmodu atheniensiu
cuius acrc factus est. Cum duplicis nature exisset aut
quoniam duplicis policie grece scilicet: et barbare: quaz
altera partem fere habet: hominis altera particeps fuerit.

Simuliter & erichtheum tradunt egyptu gnt atheniensibus
impasse. Cuius rei hec afferuntur argumenta. Cum maxi-
ma fuitas omnem fore orbem preter egyptum puaisset:
ex qua ingens frugum: hominuq pnties scuta est: attu-
lisse ex egypto dicunt erichtheum propter agnationem a-
theniensibus frumentum: obq id beneficiu ab eis regem
constitutum: qui sumpto regno docuit eos ceremonias
ac mysteria cereris eleusine ab egyptiis translata. Eam
quoq deam his temporibus æuam athenas frumenta cō-
portasse dicunt: & ferere denuo triaciam docuisse. Assensu-
untur athenienses regnante erichtheo: cum omnes terre
fructus scitatas absumpsisset: cererem presentem frumento
eos uiuisse: sacra insup cōsistena eius deæ cum meleu-
sina suscepta: que eadem apenes egyptios celebrantur.

Nam & eumelvide ab egyptiis sacerdotibus traducti sunt:
& apastorifis præcones. solos autem ex grecis athenienses

Triptota Resp. athen ab egypt

Politia.

Erichtheus

Ceres frumenta.

p. idem urare: ac forma montibus egyptiis similes: pluraque
 alia his similia magis ambiciose: Quere afferuntur. Sed
 de hac colonia ambigitur propter gloriam ciuitatis. Vix
 plures colonias affirmant egypti a suis maioribus ad uaria
 orbis loca: cum propter amplitudine regni: cum propter
 hominum multitudinem traditas: de quibus cum neque
 certis uestigiis: neque scriptorum testimonio constet: indignas
 existimauimus: que literis mandarentur. Sed hactenus
 de iis: que theologi egypti tradunt. itum deserti eius
 deus milibus: ac ceteris memoratu dignis dicendum. Egyptus
 ferme ad meridiem sita: cum quia ipsa natura munta
 est: cum regionum amenitate non parum ceteris uideatur
 regnis excellere. ab occidente desertum tutatur: a pl-
 uestris libie pars in longum protensa non solum aquarum
 inopia sterilitateque rerum difficili aditu sed admodum
 periculoso. Ameridio cum mili cataractis angitur: cum
 montibus ei contiguus Aegyptiacis extremis ethiopie fi-
 nibus stadiis quinque milibus aequingentis: neque facile
 nauibus fluuius est prius: neque adiri itinere terrestri
 potest nisi aut aegyptibus: aut a magno quodam praeparato
 aduictu comitata. Ab oriente uero cum fluuiio munta
 est: cum deserto latissimi campi baratra appellati est
 syriam inter egyptumque palus admodum profunda: qua
 seruoniam dicunt. Latitudine omnis angusta: longitudo
 supra ducenta stadia protenditur. Loca inuisis pericula
 insperata afferuntur. Inarido enim contructam harenam
 cumuli circumstant: qui noctis uentis agitati in aquam
 deferuntur: adeo harena densa: ut immixta aquae con-
 tinens uideatur: neque facile terra sit: an aqua deserti
 queat. Quo fit ut plures ignota loci natura: neque uia

edocti uadum tentantes cum omni exercitu aborti sint. Nam
 harenam: quo eminenti stant ut continens uidetur. Ingressi
 labuntur longius: neq. de m. ruptis gurgite regrediendi:
 aut emergendi facultas datur. Lino enim demersi nul-
 lam sperant salutem: cum eriti aut uia uiribus nequeat
 sed absorbeantur in profundum ab harena aqua circumfu-
 sa: ac ueluti limus neq. uado: neq. nambus sit p. uis:
 que res baratri cognomen. dedit. Et hec de tribus: quibus
 egyptus munitur: partibus dicta. Aquarto latere mari
 clauditur importuoso: ex quo difficultem prebeat ad eu-
 ribus accessum. Nam aparetonio libye ioppem usq. que
 est insyrie sinu: stadiis ferme quinq. milibus. Nullus na-
 uigantibus excepto raro tutus est portus. Loca sunt pre-
 terea p. uniuersum litus stagnantia atq. ignota nauis
 quo accidit ut maris se fugere p. iada estimantes tan-
 titutum ad litus directis nauibus de improbo insta-
 gnus hereant: omni euadendi spe sublata. Quidam cu
 preuadere continentem nequeant: regio eim omnis plana
 ac depressa est: hi quidem ad stagna ac palustria loca:
 hi ad desertia deferuntur. Egyptus igitur his locis reddi-
 tur tuta forma eius oblonga. Nam maritima ora duo
 milia complectitur stadia: mediteranea u. stadia cir-
 ceter milia sexaginta. Olim nro hominu omnes fere or-
 bis gentes superauit. Neq. nunc quoq. alijs nationibus
 multitudine cedens. Oppida insignia: ciuitatesq. prisca
 temporibus ultra decem octo milia fuisse megypto
 libri sacri continent. ptolemei tate tempore amplius
 ora milia: que et usq. ad nostram etatem perdurant
 ad numerata sunt. Vniuersi p. pti numex fuisse antiq. - Numerus gentis egyptie.
 cus septies decies centena milium: nunc haud pauciores

Et ter decies centenis milibus tradunt. hec exigit causa
 cur tradantur priores egypti reges magnis mirandisque
 operibus absque multitudine hominum constructis: immor-
 talia glorie eorum monumenta reliquissent. sed debis po-
 sterius scribetur diligentius. Nunc nuli naturam: regionemque
 quas inter fluit: sicut ad proprietatem prosequemur
 Nilus a meridie ad septentrionem fertur: ortus ex conchy-
 liis ethiopie fimbis: ad que loca deserta enim
 sunt: propter ebus intemperiem nullis aditus fuit. Ma-
 ximu omniu flumen: cum quarias pluresque feratur re-
 giones: magno flexus facit: quippe ad orientem & arabiam:
 quippe ad occidentem & libyam fluens. Cuius decursus ab
 ethiopie montibus usque ad mare stadia duodecim ferme
 milia cum eius flexibus complectitur. Facit autem insulas
 methiopia: cum plures alias: cum maxime una insignis
 nomine meruem ubi duorum & uiginti stadiorum tris: in inferio-
 ribus uero locis arctior est cursu eius multas partes diuiso
 harum unam: que in libyam defluit: uaste profundaque ab-
 sorbent harenæ: que contra arabiam fertur: in paludes
 ac stagna ingentia: que circa uarie inhabitant gentes
 flectitur. Egyptum ingressus cum decem stadiorum cum pau-
 ciorum latus latitudinem non recto cursu uarios flexus agit:
 nunc orientem: nunc occidentem uersus: quippe in meridie
 contrario delatus cursu. Sunt montes ab utraque fluminis par-
 te protensi: conuallibus & angustis precipitiis interiectis:
 inque magno impetu lapsus rursus tanquam repulsus
 per campos funditur: ad meridiem spectans usque ad locum es-
 canum nomine & naturalem deinceps repetit cursum
 T am insignis fluminis solus omnium absque fluctibus quie-
 tus est: & tranquillus: preterquam cum fertur iter cataractas

Locus est longitudine stadiorū decem acclivus præcepti man-
gustum clausus inter conualles: ubi frequentia saxa scopu-
lis similia aquam magna vertigine mirabilisq; allipson re-
flectunt: inq; contrarium cursum spumis agunt redvicta
ribus: que res stupore aspicientibus prebet. Est enim ea ve-
lox hoc in loco aque decursus: ut sagitte similis videatur
C um augetur aquarū incremento nilus: ideoq; leniore
cursu aqua supereminente stopulis quidam percataractas
navibus vento contrario descendunt. Ascendendi nul-
la est facultas vi fluminis omne hominū ingenium
supante. Cataractæ plures sunt: sed maxima methopis:
atq; egypti finibus sita. Complectitur fluvius insulas plu-
rimas: sed præcipuam meroem: in qua est urbs insignis
insule nomine: quam cambyses condidit: a matre eius
denominatam. huius insule forma scuto p̄similis ma-
gnitudine superat ceteras nili insulas. Patet enim lon-
gitudine stadiis tribus milibus: latitudine mille. Ci-
uitates in ea sunt plures: sed ceteris nobilior meroe:
ab cuius uno latere libyam versus plurimi harene cumuli:
ab altero ad arabiam posito præcipitia montium insulam
angunt. Effoduntur in ea aurum: argentū: es: ferrū: ebenū insup fer-
lapidumq; multiplex genus. Tot autem nilus insulas co-
cinet: ut ferme sit incredibile. Nam præter eū locum
quem a forma loci appellant delta: ferunt alias quoq;
in eo insulas crater septingentas. harū quasdam ab æthio-
pibus incoli: miliumq; in eis feri: quasdam serpentibus
ac cynocēfalīs: variisq; feris siluestribus infestas: ac pro-
pterea accessu diffiales esse. Nilus in egypto in plures
fissus partes eam formam: quam delta dicitur: efficit
profundiorē fluvium reddit maris ingressus septem

(Nili forma. —)

ostiū pelagus delatum. horū primum ad orientē uergit:
quod pelusiācum uocant: secundū paniciā: de in mē-
desiū: fat mitiā: sebennyciā: bolbitanū: ultimū
canobiā: a nō nullis herculeū nominatū. Sunt
et alia ostia manu facta minime pretereunda. In eoꝝ
quolibet urbs sita est diuisa flumine: portibus ab utroꝝ
parte exitus: custodiaꝝ munita. Ab ostio pelusiaco fos-
sa est opere sumptuoso ad arabicū sinū: ac rubrū mare
ducta. hanc primū anechao psammaticū filio agra-
ceptam. Darius p̄sax rex p̄ficere aggressus imperfectam
reliquit adnotatus a quibusdam si locus interiacens
effoderetur: fore uti egyptus omnis cum mari rubro eēt
depressior: ab aquis mergeretur. Secundus postmodū
ptolemeus illam p̄fecit: oporū mari loco fossa summa
arte efficiens: hanc cum nauigare cupet aperiebat:
eam rursus cum usus eēt claudens. Flumen quod in fos-
sam defluit ptolemēū a nomine auctoris uocant. In-
futa ciuitas condita est arsinoe appellata. Ea quam
delatam diximus similis fialie forme ab utroꝝ latere
conaret stadia septingenta & quinquaginta. Que ū
est mari propinqua: stadia mille trācenta. sp̄a insula
pluribus fossis manufactis diuisa: agros habet egypti
fertilissimos. Caramdata enim flumine: atq; irrigua
cum fluij incremento magnā uim limi effundens
cum cura incolaz terrā omne quadam machina ab-
archimede sirausto ad inuenta: quam a figura cocleā
dixere irrigantiū multiplici fructu copiosa est. Nilus et
leniter fluens cum multā uariāq; terram scū ferat
quibusdam in locis humilibus paulū stagnans: regionē
fructiferam fertilēq; effiat. Radices mea multifaria

nascuntur: gustu uarie fructuum & olei natura: que multum
 conferunt cum egenis: cum infirmis adualitudine. Non
 solum uero ab eis uarios assatum prebet ad saturitatem
 abus: sed alijs & necessarijs adiutam rebus non parum
 confert adiumenti. Locum præterea fert plurimum: ex quo
 panem conficiunt adiutus egestatem. Cyborium insuper
 abundantius fert: quod appellant egyptiam fabam. Sunt
 & arborum plura variaque genera: quarum quedam persee
 dicuntur abus dulcedine præstant a persis & ethiopia
 allatus: quo tempore ambyses ea pubeat loca Sycomororum
 uero alie mora ferunt: alie fructum ficibus similem quem
 cum toto ferme anno præbeant: non parum ad iumenti
 uulgo exsurgenti præstant. Sata: que mixtura dicunt
 circa mili hostia nascuntur: que quoniam suauia sunt gu-
 stu: tragemaas præbentur loco. Conficiunt quoque scor-
 deo poculi genus cuon nomine haud multo inferius
 sapore uini. Nascuntur etiam pro oleo ad lucernarum
 usum: liquore expresso ex planta: quam cicam dicunt.
 Plura insuper fert alia egyptus uictui hominum ualida:
 que singulatim prosequi longum esset. bestias multas quoque
 plures nutrit forma dissimili ac natura: sed duo præ-
 cipua: que admodum inter se differunt crocodalum: & Crocodillus.
 equum horum crocodilus & minimo in immensum aual
 euadit. Nam cum oua eius asserinis similia existant
 ex his generis pullus ad sedecim cubitorum magnitudine
 excreuit. Longitudine uite hominis ferme est: lingua
 caret: corpus mirabile natura munitum. Nam dorsum
 eius uniuersum squamosum est duritie præcipua: ex
 troque oris latere dentes habet per plures: inquis duo
 maxime eminent. Non solum homines comedit: sed

& cetera terrestria animantia flumini appropinquantia
& ingubus grauitate dysperit. Morfu est asperu tetrag: ut
quod dentibus laceret: nunq̃ sanctur. Capiebatur priscis
temporibus hamis recenti carne apposta: nunc q̃nq̃ res-
te ualida: prout & quidam pisces: q̃nq̃ instrumento
ferreo examba ad caput iniecto. Coz ingens est mul-
titude in flumine: astagnus propinquus: cum quia fe-
cunditate excedit: singulis enim parit annis: tum quia
praro capiatur. Nam & aliquibusdam accolit ut dens
ueneratur: & externis est inutilis labor ob carnes esui
malas. At illoz fecunditati natura salubri remedio ob-
stat. Animal caniculo persimile nomine ichneumon
nam iuxta flumen belua parit: oua inquirens conterit
quodq̃ dictu mirabile est nec oua comedens: nam ulla
sua utilitate: sed natura duce ad necessariam quandā
mortalium comoditatem. Equi ū quem uocant: magni-
tudo haud minor cubitis quinq̃: quatuor pedibus: un-
gula moit bouis fixa fixa dentes exutroq̃ latere tres
habet ultra reliquas feras eminentiores. Auris: caudā:
uocem equis similem: reliquum corpus haud dissimile
elefanto. Pelle est ultra ceteras beluas durissima aqua-
lis ac terrestris bestia. die quidem unius aquis latet:
noctu interram egressus tum frumenta depastitur: tū
ferum destruens passim propinquas agroꝝ messes: fe-
cundissimū prole animal: ut quod singulis annis par-
turiat. Capitur arte quadam hominum illos telis
appetentium. Cum enim apparet circumstant undiq̃ na-
ues: uulnerantq̃ teloz: que alligant fimbriis iactu:
laxantq̃ quoad exanguis factus capitur. Carnibus est
durissimis: & ad digerendum difficillimis: interiora

Ichneumon. Crocodilli hostis.

Eq̃ egypti magnitudo.

1.
singula inutilia aduiscendum. Preter has beluas uarium ac
multiplex piscium genus nullus assatim prebet usui non
solum eius regionis incolis: sed externis quoque ad quos
saluti deferuntur uoluntate. Commodusque ceteros orbis
fluiuos excedit. Incrementum eius ab solstitio incipiens
estino usque ad equinoctium autumnale augetur: semperque
nouum limum secum ferens rigat tum cultas regiones:
tum incultas quanto tempore uelint agricolae. Aqua
enim leniter fluente: facile eam paruis aggeribus
arcent: inducuntque pro comodo terre. Tantam uero fer-
tilitatem infert: & agri colendi facilitatem: ut si seue-
rint: aut oues introducant incampis ad concalcanda
iacta semina: aut aratro leui terram subducant:
neque nisi quatuor aut quinque exactis mensibus admes-
sem redeuntes breui tempore uberrimos fructus absque
ulla impensa aut damno reportent. Alibi agricultu-
ra magno labore exercetur ac sumptu: soli egypti
minima impensa: labore tenui fruges feraces aufer-
runt. Vinetis quoque eodem rigante modo uino abun-
dant. Terra inculta pecori ad pastum relicta adeo
exuberat herbis: ut oues bis inanno pariant: bisque
prebeant lanam. Incrementum nili aspicientibus ui-
detur admirabile: incredibile audientibus. Solus enim
inter reliqua flumina adeo estate crescit: cum de-
crescant cetera: ut totam mundet egyptum. hieme mi-
nuitur: cum reliqua augeantur. Est egyptus plana
& campestris: cumque urbes uici agricolarum mapalia
aggeribus munita aque inundationem euitent: tanquam
ciuitates apparent aspicientibus. Terrestris belue omnes:
que incampis remanent: suffocantur aqua: euadunt autem

que ad aliora confugiunt loca. Pecora inundationis tēpe
 instabilis reclusa nutriuntur ab colonis ad id antea
 preparato pastu. Vulgus remissis operibus rusticis otiosi
 epulis indulget: ac uoluptati. Quoniam plurima cura
 molestiaq; urgebat acolas nili inundatio: excogita-
 ta est in memphi quedam incrementi mensurandi
 arcebus observatio. Itaq; quibus id negotii demon-
 datum erat: pēptas urbibus uicisq; significabant q̄-
 cubitis: quot ue digitis fluminis auctus eēt: & simul
 quo tempore cepisset decrescere. Quomodo uacuis
 reddebatur ea solitudine populus incrementi ma-
 gnitudine decrementoq; notis. Veritatem futuram
 euēctigio ab inundationis modo notatis prioribus tem-
 poribus nōstebant. Occulta inundationis huiusmodi
 causa multos dubitare tum p̄tos cum historicis: ac
 uaria sentire compulit. De qua re paucis differemus
 ut neq; modum excedat hystoria: neq; ab omnibus
 adeo quesita agitataq; res relinquatur incerta. De
 nili incremento: de eius fenibus: de ostiis quibus in
 mare fluit: deq; rebus alijs quibus maximus omnium
 que morbe sunt a ceteris differat quidam scriptorū
 nihil ausi sunt credere: licet q̄nq; etiam de paruis
 torrentibus conscripsissent. Nij causas reddere conati
 procul a uero sentire. Nam qui ellanici admiq;
 & ecatei etate fuerunt: omnesq; p̄stā illi scriptores
 ad fabulas declinarunt. Erodoteus: qui multarum
 conscripsit hystoriam remem. causam reddere uolens
 sibi ipi repugnat. Xenophon ac thucydides quorum
 in hystoria ueritas comprobatur egypti loca minime
 attigerunt. Eos autem: qui circa ephos ac theopōpū

(Cā inundationis Nili. 4

Herodotus.
 Thucydides.
 Xenophon.
 Ephorus.
 Theopompus.

existere: praeteris hec scrutatos deseruit ueritas. Aberrarunt uero omnes non negligentia: sed ignorantia regionum scitis. Nam praeteris usque ptolemeu philadelfum temporibus nulli graecorum ne dum methopiam: sed ne egypti quidem montes: ita difficiles aditus: periculosisq; admodum ad ethiopia erant: transcendere ptolemeus primus omnium cum graecorum exercitu ethiopiam ingressus diligenter desiccat eorum paruum scrutatus est. Itaque locorum inscitia errandi materiam praeteris scriptoribus praebuit. Nili fontes locaque ex quibus fluit: nullus ad hoc tempus scriptor neque uidisse se dicit: neque audisse ab aliis: qui se afferrent appropinquasse. Ex quo res ad opiniones ac coniecturas peruenit. Egypti sacerdotes ab oceano: qui orbem circant: nilum habere principium ferunt: nil afferentes certi: sed incerta incertioribus pluentes. Rationes uero reddunt meorum fidem: quae plurima indigent fide. Troglodytes qui propter estum loca molunt eminentiora: uolgos uulgus appellat: aunt loca aquosa esse: e quibus conuincunt propter plurimos eius regionis fontes inuentu confluentes nilum effici. Meroem uero insulam habitantibus quorum opinio cum sint eis loca propinquiores uerisimilior deberet uideri adeo nili ortus est incertus: ut ipsum astopon: hoc est ortum extenuis aqua uocent: ita nilum ab locorum inscitia cognominarunt.

(Nili origo. †)

(Incertus nili ortus.)

(Herodotus)

Nobis autem propius uero esse uidetur: quod procul ab omni figmento est alienum. haud uero ignoramus erodotum qui libyam quae ad orientem quae uero ad occidentem uergit: interfluere nilum scribit arbitrari eos quos nasamofes dicunt diligentius nili

(Cause Nilivae incrementi.

Anaxagoras

(Euripides

orum fortuitos ideoq. credere ex stagno quodam oriri: pop.
ethiopiam ferri. Verum neq. id libys: quamvis verum seq.
videantur: neq. scriptori incerta afferenti fides est ad
hibenda. Sed qm iam satis defontibus: cursuq. nili scrip-
simus: de incept. causas incrementi discutiamus. Tales:
qui sapiens inter septem est ad numeratus: tradit spi-
rantibus etefis nili cursum amare reprimi: eoque aquis
ex crescentibus egypti: que plana est: at humilis regio:
mundationem sequi. Que ratio quamvis nō nihil u-
deatur afferre: tamen facile argui ut falsa potest. Nā
si id verū eēt: fluvij omnes flantibus etefis simili
augerentur incremento. Quod quia minime accidit
in reliquis orbis partibus: alia causa verior querenda
est. Anaxagoras phisicus incrementi causam duxit
esse nivem methiopia liquefactam. Quod & eius disci-
pulus euripides videtur sentire scribens nilū ex crescere
cum egypti liquecant nives. Que ratio facillime pōt
refelli: cum palam sit omnibus propter caloris intempe-
riem impossibile aut methiopia nives esse: aut in eis
locis: praesertim circa nili decursum: gelu aut omnino hie-
mem uigere. Q si quis methiopia esse nivium copiam
concedat: tamen convincitur falsam eam causam videri
Nam flumen omne nivibus ex crescentis aurum frigidam
aeremq. crassum reddit. At solus omnium nilus neq.
nebulas: neq. auras fridas: neq. densas gignit scala-
tiones. Eratodus nilum aut ipsa natura esse talen
qualis sit tempore incrementi. Hieme v. plem adhiberi
delatum attrahere ad sit humorem: obeamq. rem pre-
ter naturam eo tempore flumen decrescere. Estate
v. absterdente versus arctum sole: cum grece: tū similitu tocoz.

Locorum fluvios.

fluvios arefcere: minimeq; non effe igitur: quod de nlo
fertur admirandum fi eftiu crefcit tempore: diminui-
tur hieme. Verum fi hoc nlo accadat: ut folis eftu
hieme humiditas attrahatur: & in reliquis quoq; libye
fluvij id contingere neceffe eet: ut hieme arefacto hu-
more diminuantur. Quod cum procul a vero fit. certe
fcriptoris error palam deprehenditur. Et enim grece
non quia fol longius abfit augentur hieme flumina
fed propter pluvias frequentes. Democritus ab derites
non meridionali nite aquarum augmentum fieri dicit
ficut euripides anaxagorasq; fenferunt: fed feptentrionali.

Democritus
Euripides
Anaxagoras.

¶ uium enim coaceruatam magnitudinē in boreæ regio-
nibus aut brumæ congelatam tempore eftate liquefcere
ideoq; elevatis purnum vaporibus multas denfasq; ne-
bulas circa montana colli cacumina: que ab etefijs
ad altiffimos: quales in ethiopia funt: montes delate.
Dein in pluviam verfe magnos efficiant imbres. Quibus
etefiarum tempore nulus augeatur. hec opinio facile rei-
ci potest: fi quo tempore flant etefie perpendas. Incipit
enim crefcere nulus folfticio eftiu non dum flantibus
etefijs. Ceflat autem æquinoctio autūnali: iam olim
his uentis quiefcentibus. Quando igitur ratio opinione
fupat: laudandum eft ingenium fribentis: fed haud
quaquam dictis adhibenda fides. Preterea quod palam eft:
non magis ab arcto etefias flare: q̃ ab efpero. neq; enim
borea: aut feptentrionales uenti: fed qui ab eftiu occi-
dente flant etefie uocantur. Dicere aut hoc maxime
circa ethiopiæ montes contingere: non folum improban-
dum eft: fed etiam non credendum. Eforus recentiorum
caufam pſuadere conatur: plurimum tam a ueritate

ethiæ venti.

Eforus.